

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

Aan
de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

Datum 20 mei 2020
Betreft Financiële verantwoording 2019 project Verwerving F-35

Mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat bied ik u, conform de brief van de Vaste Commissie Defensie 'Overbrengen commissiebesluiten inzake informatievoorziening F-35' (kenmerk 2018Z08483/2018D29125) en de (gewijzigde) uitgangspuntennotitie groot project Verwerving F-35 (kenmerk 2019Z03999/2019D09255) uiterlijk gelijktijdig met het jaarverslag van het ministerie van Defensie, de financiële verantwoording over het jaar 2019 van het project Verwerving F-35 aan.

De financiële verantwoording over het voorgaande kalenderjaar wordt vergezeld van een controleverklaring van de Auditdienst Rijk.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE,

Drs. B. Visser

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
BS2020003409

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Financiële verantwoording 2019 project Verwerving F-35

Ministerie van Defensie

Datum
20 mei 2020

Onze referentie
BS2019006306

Tabel 1: Gerealiseerde ontvangsten (in miljoen €)

	ontvangen t/m 2018	ontvangen in 2019	ontvangen t/m 2019
Enmalige bijdrage industrie	4,5	0,0	4,5
Afdrachten uit hoofde van omzet	11,5	2,8	14,3
Verrekening PRL voorschot	15,1	0,0	15,1
Royalty's	2,5	5,8	8,3
Totaal	33,6	8,6	42,2

Tabel 2: Gerealiseerde betalingen (in miljoen €)

	betaald t/m 2018	betaald in 2019	betaald t/m 2019
Concept Demonstration Phase (Defensie)	10,5	0,0	10,5
Concept Demonstration Phase (EZK)	82,8	0,0	82,8
System Development and Demonstration	792,2	0,0	792,2
Nederlandse projecten	38,3	0,0	38,3
Voortgezette verwervingsvoorbereiding	1.220,4	835,3	2.055,7
Bijdrage doorontwikkeling PSFD-fase	59,5	0,0	59,5
Totaal	2.203,7	835,3	3.039,0

Tabel 3: Aangegane en openstaande verplichtingen (in miljoen €)

Deelfasen	openstaand per 311218	nieuw in 2019	verrekend in 2019	openstaand per 311219
Voortgezette verwervingsvoorbereiding	1.334,9	1.405,5	835,3	1.905,1
Bijdrage doorontwikkeling PSFD-fase	4,6	0,0	0,0	4,6
Totaal	1.339,5	1.405,5	835,3	1.909,7

Tabel 4: Openstaande voorschotten (in miljoen €)

Deelfasen	openstaand per 311218	nieuw in 2019	verrekend in 2019	openstaand per 311219
Nederlandse projecten	28,7	0,0	14,0	14,7
Voortgezette verwervingsvoorbereiding	143,4	0,4	58,5	85,3
Bijdrage doorontwikkeling PSFD-fase	25,3	0,0	4,7	20,6
Totaal	197,4	0,4	77,2	120,6

Tabel 5: Openstaande vorderingen (in miljoen €)

Openstaande vorderingen (in miljoen €)	openstaand per 311218	ingesteld in 2019	ontvangen in 2019	openstaand per 311219
Royalty's geleverde FMS toestellen	4,2	5,5	5,8	3,9

Toelichting bij tabellen 1 t/m 5

Ministerie van Defensie

Algemeen

Bovenstaande tabellen geven voor de verschillende fasen van het project inzicht in de gerealiseerde ontvangsten, de gerealiseerde betalingen, de aangegane en openstaande verplichtingen, de verstrekte, verrekenende en de openstaande voorschotten, de ingestelde, ontvangen en openstaande vorderingen naar de stand van begin en ultimo 2019. Dit overzicht is opgesteld in overeenstemming met de vereisten voor financiële verslaggeving, zoals opgenomen in de Comptabiliteitswet en de Regeling Grote Projecten.

Datum

20 mei 2020

Onze referentie

BS2019006306

Ontvangsten

In 2019 heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat € 2,8 miljoen aan opdrachten ontvangen uit hoofde van € 137,7 miljoen aan omzet in 2018 door de Medefinancieringsovereenkomst-bedrijven (MFO-bedrijven). Het totaal aan ontvangsten sinds 2008 bedraagt hiermee € 18,8 miljoen inclusief de eenmalige bijdrage van de industrie in 2002 van € 4,5 miljoen. Van de FMS-partnerlanden is er in 2019 € 5,8 miljoen aan *royalty's* ontvangen.

Betalingen

Betalingen in vreemde valuta geschieden tegen dagkoers dan wel termijnvaluta. De verantwoording in de administratie van Defensie geschiedt tegen de maandkoers van de betreffende maand van betaling. Bij deze boekingsgang ontstaan verschillen tussen de werkelijke koers van betaling en de verantwoorde koers. Deze verschillen kunnen significant zijn. Deze werkwijze geldt voor Defensie als geheel, en is niet specifiek voor het project verwerving F-35.

In 2019 is, onder Voortgezette Verwervingsvoorbereiding, een bedrag van € 835,3 miljoen betaald. Hiermee komt de totale betalingstand tot en met 2019 op € 3.039,0 miljoen.

Verplichtingen

De openstaande verplichtingen ultimo 2019 worden gewaardeerd tegen de koersen van 31 december 2019, dan wel de voor de betreffende specifieke verplichtingen overeengekomen termijnkoersen.

In 2019 is er, onder Voortgezette Verwervingsvoorbereiding, € 1.405,5 miljoen aan verplichtingen aangegaan. Per 31 december 2019 staat er in totaal € 1.909,7 miljoen aan verplichtingen open.

Voorschotten

Alle voorschotten van voor 2008 zijn tegen de maandkoers van december 2007 gewaardeerd en de voorschotten vanaf 2008 zijn gewaardeerd tegen de op het moment van verstrekking geldende maandkoers. Uitgezonderd zijn de posten die met valutatermijncontracten zijn afgedekt, deze zijn opgenomen tegen de betreffende valutatermijnkoers.

In het begin van het project werden de meeste betalingen met betrekking tot het verwerven van de F-35 testtoestellen als voorschot verstrekt en als zodanig geadmistreerd. In Tabel 4 is dit gedeelte van de verrichte betalingen weergegeven. Na voltooiing van de desbetreffende werkzaamheden en/of levering van de desbetreffende goederen of diensten worden deze voorschotten administratief verrekend. Hierbij ontstaan geen koersverschillen. Zoals blijkt uit Tabel 4 heeft de stand voorschotten ultimo 2019 een omvang van € 120,6 miljoen.

Onder Voortgezette Verwervingsvoorbereiding is voor een bedrag van € 0,4 miljoen aan nieuwe voorschotten bijgekomen en voor een bedrag van € 58,5

miljoen aan voorschotten verrekend. Onder de Nederlandse projecten en de doorontwikkeling van de PSFD-fase zijn gedurende 2019 respectievelijk bedragen van € 14,0 miljoen en € 4,7 miljoen aan voorschotten verrekend.

Ministerie van Defensie

Datum

20 mei 2020

Onze referentie

BS2019006306

Vorderingen

De vorderingen ultimo 2019, dan wel ingestelde vorderingen in 2019, worden gewaardeerd tegen de koers van 31 december 2019.

Zoals bekend zijn inmiddels FMS-overeenkomsten gesloten voor de aanschaf van F-35 toestellen door niet-partnerlanden. Nederland ontvangt als partner bij de ontwikkeling van de F-35 *royalty's* voor de toestellen die aan niet-partnerlanden worden verkocht. Gedurende 2019 zijn 23 toestellen geleverd aan niet-partnerlanden. De ingestelde vorderingen in 2019 van € 5,5 miljoen zijn gebaseerd op een overzicht welke door het *F-35 Lightning II Joint Program Office* (JPO) is verstrekt. In 2019 is van FMS-landen € 5,8 miljoen aan *royalty's* ontvangen (zie ook Ontvangsten). Per 31 december 2019 staat er € 3,9 miljoen aan vorderingen open.

Op basis van de planning van levering van toestellen zijn er tot en met december 2019 in totaal 53 toestellen en 60 motoren aan FMS-landen geleverd. In totaal zijn er per 31 december 2019 voor 37 toestellen en voor 39 motoren *royalty's* ontvangen. Dit betekent dat per 31 december 2019 de *royalty's* voor 16 toestellen en 21 motoren nog moeten worden ontvangen. Voor 13 van de resterende toestellen en 12 van de resterende motoren zijn de *royalty's* in februari 2020 ontvangen.